

Škoda Auto Vysoká škola

Rodinný závod v českém právu

Diplomová práce

Bc. Nicola Králová

Vedoucí práce: JUDr. Petr Frischmann, LL. M., Ph.D.

Cíl

Škoda Auto Vysoká škola

- Komplexně analyzovat právní úpravu rodinného závodu a skutečnosti s provozem závodu související.
- Charakteristika základní problematiky podnikání, historické souvislosti a vývoji podniku a závodu jako takového.
- Analýza jednotlivých znaků rodinného závodu, problematikou práv a aspektů spojených s tímto druhem podnikání.
- Shrnutí celé problematiky a zároveň také praktičnosti celé této nové úpravy rodinného závodu v českém podnikatelském prostředí.

Stanovení výzkumných otázek

Škoda Auto Vysoká škola

1. **Je právní úprava rodinného závodu v České republice dostatečně určitá a jaké bude využití tohoto institutu v praxi?**
2. **Co bylo příčinou či inspirací k zavedení tohoto institutu do českého právního systému?**
3. **Jak vnímá široká společnost a rodinné podniky tento nový institut?**
4. **Byla by alternativně podnikatelská činnost vykonávaná společností Sollucco, s. r. o. realizovatelná prostřednictvím formy rodinného závodu v praxi?**
5. **Jaké výhody a nevýhody vnímají majitelé podniku ve využívání právní úpravy o rodinném závodě?**

Stručný obsah diplomové práce

Škoda Auto Vysoká škola

1. Vymezení a právní úprava jednotlivých pojmů
 - 1.1. Podnikatel a podnikání
 - 1.2. Historie rodinného podnikání v ČR
2. Rodinný závod
 - 2.1. Význam a právní úprava rodinného závodu
 - 2.2. Inspirace právní úpravy
 - 2.3. Znaký rodinného závodu
 - 2.4. Osoby zúčastněné na provozu rodinného závodu
 - 2.5. Vlastnictví závodu
 - 2.6. Trvalá práce pro rodinný závod nebo rodinu
 - 2.7. Práva zúčastněných na provozu rodinného závodu
 - 2.8. Zánik rodinného závodu
 - 2.9. Zdanění příjmu z činnosti v rodinném závodě
3. Případová studie
 - 3.1. Analýza rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Ads 46/2013-4
 - 3.2. Komparace rodinného závodu s rodinnou společností Sollucco, s.r.o.

Použitá metodika

Škoda Auto Vysoká škola

V rámci diplomové práce byla využita metodika v podobě:

- výkladu,
- informačního rozhovoru,
- vlastního výzkumu (dotazníkové šetření),
- komparace,
- zpracování výsledků a statistické vyhodnocení výzkumu.

1. Vymezení a právní úprava jednotlivých pojmů

- Definice podnikání a znaky podnikatele podle OZ (§ 420 OZ)
- Podnikání podle živnostenského zákona
 - nejčastější a jediná povolená forma podnikání při provozu rodinného závodu
 - vznik živnosti a druhy
- Rodinné podnikání v ČR
 - podíl 40 % na HDP (značně menší než v zahraničí - Itálie, USA, Japonsko)
 - specifické podnikání
 - Baťa, Koh-i-noor, Petrof, Stavebniny DEK aj.
- Historie rodinného podnikání v ČR
 - středověk - šlechtické půdy a pozemky
 - i dříve - řemesla z otce na syna
 - manufakturní způsob výroby (sklárný, textilie)
 - průmyslová revoluce (textilní, strojní a těžký průmysl)
 - likéry Becher, hudební nástroje Petrof, továrna na obuv Baťa, Škodovy závody aj.

1. Vymezení a právní úprava jednotlivých pojmů

- Historie rodinného podnikání
 - rozmach před 1. světovou válkou (klouboky, patentky, Baťa)
 - v období 1. a 2. světové války - deformace výroby na strojírenský a zbrojní sektor
 - rakety, pneumatiky a obuv pro Wehrmacht
 - nástup socialismu - znárodnění rodinných továren a podniků
 - centrálně plánovaná ekonomika
 - rozkvět po roce 1989
 - privatizace
 - cenová liberalizace cen a vnějších vztahů
 - zákon č. 455/1991 Sb. Živnostenský zákon
 - současnost
 - 40 % podíl v ČR
 - registr rodinných podniků
 - Asociace rodinných firem, Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR

2. Rodinný závod

- zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník (dále jen OZ)
- ustanovení §§ 700–707 OZ
- **Inspirace:**
 - Itálie (Codice civile)
 - 1975 v článku 230 bis
 - ucelená právní úprava
 - Francie (Code de commerce)
 - 2001
 - řeší pouze zejména právní postavení manželů
 - další
- **Důvody zavedení ustanovení:**
 - ochrana členů rodiny, kteří se podílejí na rodinném podnikání (zneužívání jako levnou pracovní sílu)
- **Znaky rodinného závodu: (§ 700 OZ)**
 - druh obchodního závodu
 - osoby, které se účastní na provozu
 - společná a trvalá práce pro rodinu a závod
 - vlastnictví závodu
 - vzniká automaticky bez smluv a jiného ujednání

2. Rodinný závod

Škoda Auto Vysoká škola

- ***Osoby zúčastněné na provozu***
 - povinná podmínka existence manželského svazku
 - jejich příbuzní až do třetího stupně příbuzenství
 - osoby s manžely sešvagřené až do druhého stupně
- ***Vlastnictví závodu***
 - není zákonodárce stanovené, kdo bude vlastník
 - mohou být tak všechny
 - nesmí být ve vlastnictví třetích osob
- ***Trvalá práce pro rodinu nebo rodinný závod***
 - práce vychází z praxe a tradic rodiny
 - může být manuální a intelektuální nebo ve formě péče o rodinu

2. Rodinná závod

Škoda Auto Vysoká škola

- **Zánik rodinného závodu**
 - pokud nejsou splněny znaky rodinného závodu (především manželství)
 - převod na třetí osobu
- **Zánik účastenství člena rodinného závodu**
 - vypořádání (peněžitě i nepeněžitě)
- **Zdanění příjmu členů v rodinném závodě**
 - spolupracující osoby
 - vlastník (OSVČ) - zálohy
 - členov jsou povinny se registrovat k platbě záloh

3. Případová studie

Analýza rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Ads 46/2013-4 ze dne 13. února 2014

Škoda Auto Vysoká škola

- zlomový případ se znaky nelegální práce a rodinného závodu, dříve občanské výpomoci
- rozhodnutí na základě podané kasační stížnosti stěžovatelky
- ruší rozhodnutí Krajského soudu v Brně a rozhodnutí Státního úřadu inspekce práce
(rozhodnutí zatížena vadou)
- otázka nutnosti svazku manželského

3. Případová studie

Škoda Auto Vysoká škola

Komparace rodinného závodu s rodinnou společností Sollucco, s.r.o.

- **rodinný závod Občerstvení u Jezírka v Liberci**
 - vlastníkem otec autorky diplomové práce
 - autorka se sama podílí na provozu rodinného závodu
 - v provozu 15 let
 - gastronomie a pohostinství
- **společnost Sollucco, s.r.o.**
 - majitelé jsou zároveň společníci společnosti
 - změny v personální struktuře v průběhu vypracování diplomové práce
 - pojišťovací makléř (specializace na firemní pojištění a pojištění vozových parků)

3. Případová práce

Škoda Auto Vysoká škola

Komparace rodinného závodu s rodinnou společností Sollucco, s.r.o.

Rodinný závod Občerstvení u Jezírka v Liberci

- řídí se zákonem č. 89/2012 OZ
- žádné zakladatelské smlouvy ani pracovní smlouvy mezi členy rodiny
- žádní zaměstnanci
- jeden vlastník a pět členů
- **existence manželství (v případě rozvodu zanikne)**
- členové se podílí na zisku podle svého přiloženého dílu
- členové rozhodují o zisku a o záležitostech závodu
- v minulosti došlo k vyplacení členů při zániku účastenství

Sollucco, s.r.o.

- řídí se zákonem č. 90/2012 Sb. zákon o obchodních korporacích
- vznik podpisem společenské smlouvy, zapsána v OR
- pracovní smlouvy mezi členy rodiny
- **existence manželství (v případě rozvodu nezanikne)**
- zaměstnanci se nepodílí na zisku podle svého přiloženého dílu
- zaměstnanci nerozhodují o použití zisku a záležitostech společnosti
- v minulosti nedošlo k žádnému vyplacení rodinného člena (byl zaměstnanec)

Zhodnocení právní úpravy rodinného závodu

Škoda Auto Vysoká škola

- OZ nereflektuje faktickou stránku rodiny (pokrevní pouto nestačí)
- nutnost manželského svazku (nesezdaný pár nebo registrované páry jsou diskriminačně vyloučeny)
 - nestanoví přesně kdo z členů má být sezdán
 - rozpad manželství z důvodu rozvodu - ohrožení účastenství ostatních osob a provozu celého závodu
 - výjimka smrt jednoho z manželů - příbuzenský vztah s ostatními pokračuje
 - děti nesezdaného páru nemají stejnou ochranu jako děti z manželského svazku
- nedostatečná ochrana všech členů rodiny
- vlastník není stanoven přesně
 - otázka odpovědnosti za ztráty či škody
 - ten, kdo vlastní živnostenské oprávnění
 - může být i nezletilý, ale nemá hlasovací práva (zákonodárce se tak rozporuje)
 - diskriminace ostatních (převaha hlasu matky a syna - pokud se dohodnou)

Zhodnocení právní úpravy rodinného závodu

Škoda Auto Vysoká škola

- otázka práce pro rodinu a rodinný závod
- otázka výpočtu podílu práce (nejasnosti)
- nedostatečné vymezení záležitostí mimo obvyklé hospodaření aj.
- nikdo se práv nedohledává
 - veřejnost nemá tušení o existenci rodinného závodu
 - neplynou z užití žádné výhody pro vlastníka (více výhod pro členy)

Škoda Auto Vysoká škola

Děkuji za pozornost